

नाफा र नोक्सान हिसाब र वासलत (Profit and Loss Account and Balance Sheet)

नाफा र नोक्सान हिसाब

- व्यावसाय खाताको तयारी पश्चात नाफा नोक्सान खाता तयार पारिन्छ। यो अवास्तविक खाता हो,
- व्यावसायिक संगठनहरूमा आर्थिक वर्ष भित्र भएका आर्थिक कारोबारहरूको आधारमा कुल नाफा वा कुल नोक्सान र खुद नाफा वा नोक्सान के भयो र कति भयो भनि हेर्न तयार गरिने खातालाई नाफा नोक्सान हिसाब खाता भनिन्छ,

- निश्चित अवधिभित्र गरिएका कारोबारबाट यथार्थ रूपमा कति खुद नाफा वा खुद नोक्सान भयो भनी पत्ता लगाउने उद्देश्यसाथ तयार पारिएको खातालाई नै नाफा नोक्सान खाता भनिन्छ।
- व्यापार खाताले देखाएको कूल नाफा वा नोक्सानलाई लिएर व्यवसाय सञ्चालनसँग सम्बन्धित अप्रत्यक्ष खर्चहरू र अन्य आम्दानीहरूलाई समावेश गरेर कुनै निश्चित अवधिमा व्यवसायले गरेको खुद नाफा वा नोक्सान निर्धारण गर्न तयार गरिने खातालाई नाफा, नोक्सान खाता भनिन्छ।

- After the preparation of the trading account, the profit and loss account is prepared. This is an unreal account,
- In commercial organizations, based on the financial transactions within the fiscal year, the account prepared to observe the total profit or total loss and the net profit or loss.

- A company's P&L statement shows its income, expenditures, and profitability over a period of time.
- The main objective of a profit and loss statement is to identify whether a company made a profit or lost money during a specified time, usually a month, quarter, or year.

- आर्थिक वर्षको अन्त्यमा ब्यावसायिक कारोबारहरूबाट कुल नाफा र कुल नोक्सान पत्ता लागिसके पछि मात्रै खुद नाफा र खुद नोक्सान पत्ता लगाउने गरिन्छ,
- वस्तुको खरिद विक्रीसंग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्च र उत्पादन खर्च एवं उत्पादित सामानबाट हुने आम्दानीलाई सर्वप्रथम समावेश गरि कुल नाफा वा कुल नोक्सान पत्ता लगाइन्छ,

- At the end of the fiscal year, the net profit and net loss are determined only after the total profit and total loss from the business transactions are ascertained.
- The total profit or total loss is found by first including the direct expenses related to the purchase and sale of the goods and the production expenses and the income from the manufactured goods.

- P&L statements are often presented on a cash or accrual basis. Company managers and investors use P&L statements to analyze the financial health of a company.
- कुल नाफा भए सोहि खाताको क्रेडिट र कुल नोक्सान भए डेबिटमा चढाइन्छ। यदि डेबिट पक्षको कुल रकम र क्रेडिट पक्षको कुल रकम बराबर भएमा नाफा वा नोक्सान केहि नहुने हुनाले केहि पनि जिम्मेवारी सार्दैन्,

- If there is a total profit, account is credited and if there is a total loss, it is debited.
- If the total amount of the debit side and the total amount of the credit side are equal, there is no profit or loss, so nothing is transferred.

- कुल नाफा वा कुल नोक्सान पत्ता लगाईसके पछी सोहि खाताको डेबिट महलमा सम्पूर्ण अप्रत्यक्ष खर्चहरू एवं अप्रत्यक्ष आम्दानीहरूलाई क्रेडिट महलमा समावेश गरि खुद नाफा वा नोक्सान पत्ता लगाइन्छ,
- अप्रत्यक्ष खर्चहरू भन्नाले प्रशासकीय खर्चहरू, व्यावसाय संचालन खर्चहरू र सामान बिक्रिसम्बन्धि खर्चहरू भन्ने बुझिन्छ,
- त्यसैगरि अप्रत्यक्ष आम्दानी भन्नाले बिक्रि बाहेकका अन्य सम्पूर्ण आम्दानीहरू भन्ने बुझिन्छ,

- यदि नाफा नोक्सान खाताको क्रेडिट महलको रकम डेबिटभन्दा बढी भयो भने खुद नाफा क्रेडिट महलको रकम डेबिटभन्दा बढी भयो भने खुद नाफा मानिन्छ,
- डेबिट महलको रकम क्रेडिट महलको भन्दा बढी भएमा खुद नोक्सान भएको मानिन्छ,
- नाफा नोक्सान हिसाब खातामा खुद नाफा वा खुद नोक्सान जे भए पनि वासलातमा सारिन्छ,

- सामान किन्दाको खर्च बाहेक अन्य सबै खर्च डेबिटमा राखिने तथा बिक्रीबाट हुने आय बाहेक अन्य सबै आयलाई क्रेडिटमा राखिने विशेषता भएको अवास्तविक खातालाई नाफा-नोक्सान खाता भनिन्छ,
- नाफा - नोक्सान खाताको डेबिट र क्रेडिट पक्ष बराबर भए नाफा वा नोक्सान केही पनि हुँदैन,
- यो खाताले मूलतः नाफा र नोक्सानको स्थितिबारे स्पष्ट पार्दछ,
- P/L Account reveals the financial outcome of a company's operations by subtracting total expenses from total revenues.

- After finding the total profit or total loss, the net profit or loss is found by including all the indirect expenses and indirect incomes in the debit side of the same account.
- Indirect expenses mean administrative expenses, business operating expenses and selling expenses.
- Similarly, indirect income means all income other than sales.

- If the credit balance of the profit and loss account is more than the debit, then net profit is considered to be net profit if the credit balance is more than the debit,
- If the amount of Debit side exceeds the amount of Credit side, it is considered as a net loss,
- In the profit and loss account, net profit or net loss, whichever is the case, is transferred to the balance sheet,

- An unreal account in which all expenses other than the cost of buying goods are kept in debit and all income other than income from sales is kept in credit is called profit and loss account.
- If the debit and credit sides of the profit and loss account are equal, there is no profit or loss,
- This account basically explains the profit and loss position,

नाफा नोक्सान खाताको विशेषताहरू (Characteristics of P/L Account)

- दोहोरो लेखा प्रणालीको सिद्धान्तमा आधारित भएर तयार गरिन्छ,
- डेबिट र क्रेडिट गरी दुई वटा पक्ष समावेश हुने,
- नाफा आर्जन गर्ने उद्देश्यले स्थापित संस्थाले तयार पार्ने खाता,
- यसलाई ठाडो वा तेर्सो दुवै प्रकृतिको ढाँचामा तयार गर्न सकिन्छ,

- यसमा आम्दानी, खर्च, फाइदा तथा घाटाका शिर्षकहरूलाई प्रोदभावि लेखा विधि अनुसार समावेश गरिने,
- निश्चित अवधिका लागि तयार पारिन्छ,
- अन्तिम खाताको दोस्रो खाताको रूपमा चिनिने,
- वित्तीय विवरणको महत्वपूर्ण अवयवको रूपमा रहने,
- खुद नाफा वा नोक्सानको साथमा वित्तीय नतिजा निर्धारण गर्ने।

- Prepared based on the principle of double entry accounting system,
- Consisting of two sides, debit and credit,
- An account prepared by an organization established for the purpose of earning profit,
- It can be prepared in a pattern both vertical or horizontal in nature,

- In this, the headings of income, expenses, profit and loss will be included according to the profit and loss accounting method.
- Prepared for a fixed period of time,
- Known as the second account of the last account,
- Being an important component of financial statements,
- Determining financial results with net profit or loss.

नाफा नोक्सान खाताको/उद्देश्य/महत्व

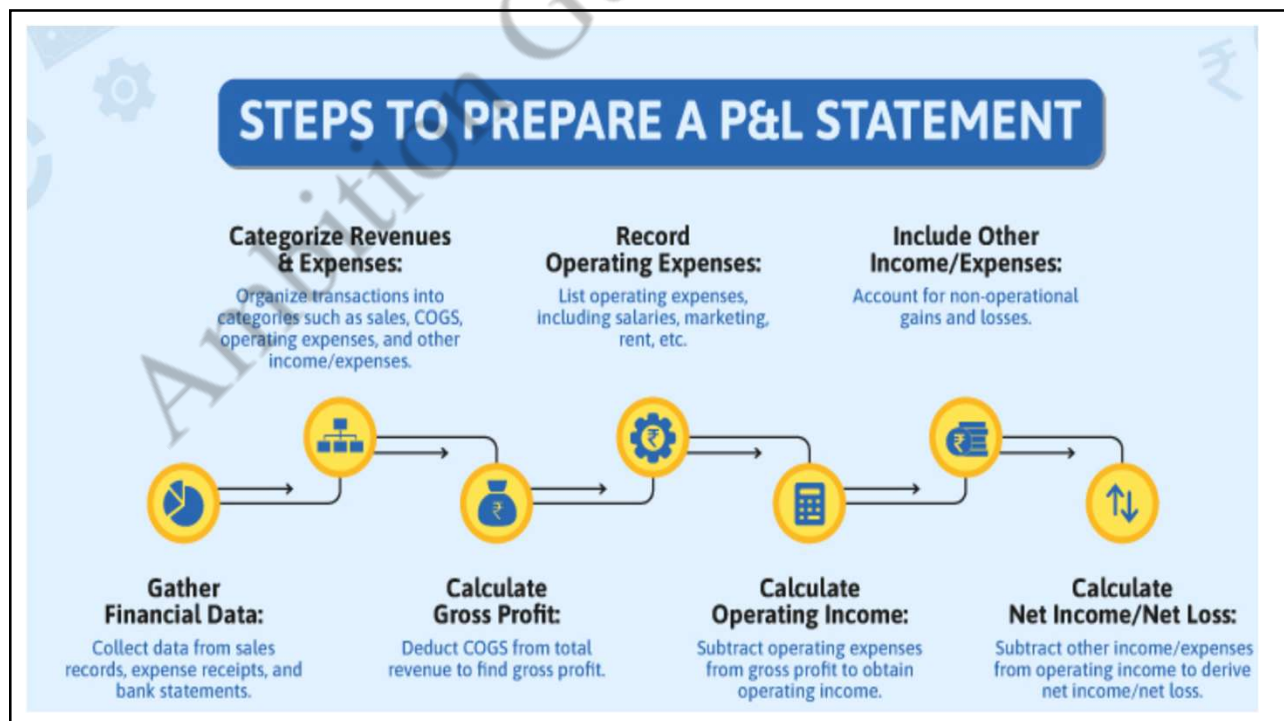
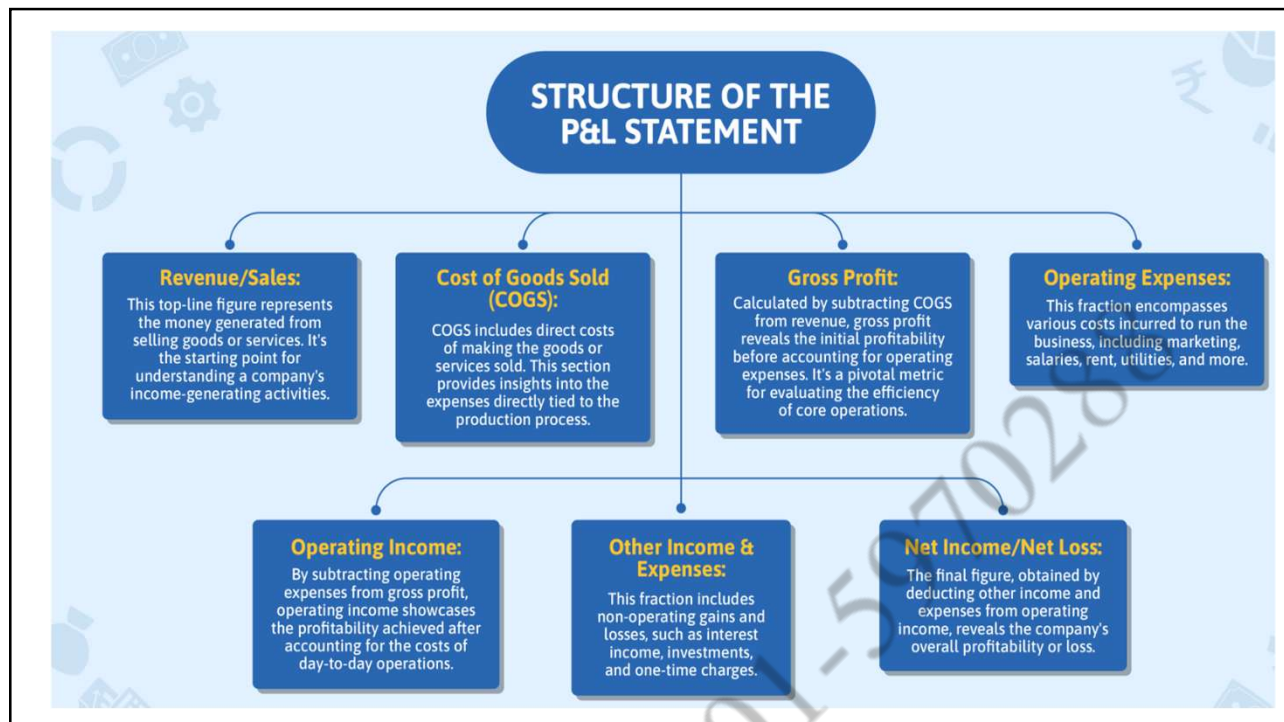
(Purpose/Importance of Profit and Loss Account)

- ✓नाफामूलक संस्थाको वित्तीय कार्यसम्पादन प्रस्तुत गर्नु,
- ✓आम्दानीमा भइरहेको प्रगति/हासको विश्लेषण गर्न मद्दत गर्नु,
- ✓कर निर्धारणका लागि सहयोगि भुमिका खेल्नु,
- ✓वासलात बनाउने आधार तयार पार्नु,
- ✓आयगत प्रकृतिका कारोवालाई एकिकृत गर्नु,
- ✓वित्तीय विवरणलाई तयारीलाई सहयोग गर्नु,
- ✓निश्चित समयको नाफा नोक्सान पत्ता लगाउनु,

- ✓अनावश्यक खर्चको भार पत्ता लगाइ उचित निर्णय लिन प्रेरित गर्नु,
- ✓लेखा परिक्षणका लागि सहजता सिर्जना गर्नु
- ✓सरोकारवाला समक्ष नाफा र नोक्सानको यथार्थ अवस्था प्रस्तुत गर्नु,
- ✓समग्र लेखा प्रणालीलाई पूर्णता प्रदान गर्नु,
- ✓आर्थिका कारोवारको तुलनात्मक अध्ययन गर्नु,
- ✓पार्दर्शिता र जवाफदेहितामा बृद्धि गर्नु,
- ✓वित्तीय अनुशासनको माध्यमबाट संस्थागत सुसानलाई सहज बनाउनु, आदि।

- Presenting the financial performance of a for-profit organization,
- Assist in analyzing progress/decrease in income;
- To play a supporting role for tax assessment,
- Prepare the basis for making the balance sheet,
- Consolidation of works of revenue nature,
- Assist in the preparation of financial statements;
- To find out the profit and loss over a period of time,

- Identifying the burden of unnecessary expenses and prompting them to take appropriate decisions,
- Facilitating audits
- To present the actual situation of profit and loss to stakeholders,
- To provide completeness to the overall accounting system,
- A comparative study of financial transactions,
- Enhancing transparency and accountability;
- Facilitating institutional sustainability through fiscal discipline, etc.

नाफा नोक्सान हिसाब खाताका फाइदाहरू

(Advantages of P/L Account)

- ✓ निश्चित अवधिको कुल नाफा र खुद नाफा वा कुल नोक्सान र खुद नोक्सान कति भयो र कसरि भयो भन्ने जानकारी पाइन्छ,
- ✓ भविष्यमा वित्तीय नीति र निर्णयलाई प्रभावकारी बनाउन,
- ✓ व्यावसायिक संस्थाको वर्षभरिको खरिद र बिक्रि पत्ता लगाउन सकिन्छ,
- ✓ प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष खर्चहरूको अनुपात निकाल्न सकिन्छ,

- ✓ समग्र संगठनको व्यवस्थापकीय पद्धतिमा सुधार गरी नाफामा वृद्धि गर्न,
- ✓ विभिन्न शिर्षकहरूबाट प्राप्त आम्दानी रकमहरूको तुलनात्मक अध्ययन गर्न सकिन्छ,
- ✓ नाफा वा नोक्सान हुनाका कारणहरू पत्ता लगाउन सजिलो हुन्छ
- ✓ वासलत तयारीका लागि आधार प्रदान गर्ने
- ✓ व्यावसायिक रणनीतिको खाका कोर्न मदत गर्दछ।

- Information about total profit and net profit or total loss and net loss for a certain period and how it happened,
- To make financial policy and decisions effective in the future,
- Purchases and sales of a commercial organization throughout the year can be traced,
- The ratio of direct and indirect costs can be calculated,
- To increase the profit by improving the management system of the whole organization,
- A comparative study of the income received from different headings can be recognized.
- Reasons for profit or loss are easy to find,
- To provide basis for Balance sheet preparation
- Helps to outline the business strategy.

नाफा नोक्सान हिसाब खाता तयार गर्ने तरिका (**Method of preparation of profit and loss account**)

- ❑ हिसाब खाताको डेबिट महलमा सुरु मौज्दात, खरिद र त्यसबाट फिर्ता भएको रकम तथा भित्र्याउने ढुवानी खर्च र ज्याला देखाउनुपर्दछ,
- ❑ उत्पादन कार्यसँग प्रत्यक्ष रूपले सम्बन्धित अन्य खर्चहरू जस्तै: इन्धन, ग्यास, बिजुली, कारखानामा खरिद गरि ल्याएका सामानमा लाग्ने भन्सार, मुल्य अभिवृद्धि कर र स्थानीय निकायहरूले लिने करहरू पनि यसमा समावेश गरिन्छ,

- यस खाताको क्रेडिट महलमा बिक्रि, बिक्रि फिर्ता तथा अन्तिम मौज्दात देखाइन्छ र ब्यापार नोक्सान भएको खण्डमा पनि यसै महलमा लेखिनुपर्दछ,
- अन्तिम मौज्दातको मूल्यांकनले एउटा समस्या खडा गर्छ तर यो खाता तयार गर्दा लागत मुल्य तथा बजार मुल्य जुन कम हुन्छ, त्यही अनुसार राख्नुपर्छ,

- व्यापारमा नाफा पनि हुन सक्छ, नोक्सान पनि हुन सक्छ र क्रेडिट पक्ष बढी भयो भने जति रकमले डेबिट पक्ष घटी हुन्छ त्यहि रकम नै कुल नाफा हो,
- नाफा क्रेडिट रकम हो तर डेबिट पक्ष र क्रेडिट पक्ष बराबरी पार्नुपर्ने सिद्धान्त अनुसार जति रकम नाफा भएको हो त्यति रकमलाई डेबिट पक्षमा कुल नाफा भनि देखाई तत्काल रकम बराबरी गराउनुपर्दछ,

- कुल नोक्सान भएको रहेछ भने क्रेडिट पक्षमा लेखि बराबर पार्नुपर्छ र कुल नाफा भए त्यो रकम तत्काललाई डेबिटमा देखाए पनि क्रेडिट रकम भएकाले नाफा नोक्सान खातामा क्रेडिट महलमा अर्थात् आम्दानी महलमा सार्नु पर्छ भने कुल नोक्सान भने त्यस रकमलाई नाफा नोक्सान खाताको डेबिट अर्थात् खर्च महलमा सार्नुपर्छ,
- कुल नाफा वा नोक्सान पत्ता लगाई सकेपछी अवास्तविक खाता का सम्पूर्ण डेबिट रकम अर्थात् सम्पूर्ण खर्च तथा नोक्सानहरु नाफा नोक्सान खाताको डेबिट महलमा र सम्पूर्ण आम्दानी वा फाइदाहरु क्रेडिट महलमा सार्नुपर्दछ,

- डेबिट र क्रेडिट महलको जोड रकम बीच तुलना गरि नाफा वा नोक्सान के भएको रहेछ पत्ता लगाउनु पर्दछ,
- यदि डेबिट महलको कुल रकम क्रेडिट महलको कुल रकम भन्दा कम भएमा खुद नाफा हुन्छ र क्रेडिट महलको कुल रकम कम भएमा खुद नोक्सान हुन्छ,
- खुद नाफा वा खुद नोक्सान जे भए पनि सो रकम वासलातको दायित्व महलमा सारिन्छ ।

- The opening balance, the amount of purchases and returns from the same, and the inward transportation expenses and wages should be shown in the debit column of the account.
- Other expenses directly related to production work such as: fuel, gas, electricity, customs duties on goods bought and brought to the factory, value added tax and taxes levied by local bodies are also included in same side.

- The credit column of this account shows the sales, sales returns and closing balance and even if there is a business loss, it should be recorded in same column,
- The valuation of the closing balance poses a problem but in preparing these accounts the cost price and the market value whichever is lower,

- In business, there can be profit and loss, and if the credit side is more, the amount by which the debit side is reduced is the total profit.
- Profit is a credit amount, but according to the principle that the debit side and the credit side should be equalized, the amount that has been profited should be shown as total profit on the debit side and the amount should be equalized immediately.

- If there is a total loss, it should be equalized on the credit side, and if there is a total profit, even if the amount is immediately shown as a debit, since it is a credit amount, it should be transferred to the credit side of the profit and loss account, i.e., the income side.
- After finding out the total profit or loss, the entire debit amount of the unrealized account, i.e., all the expenses and losses should be transferred to the debit side of the profit and loss account and all the income or benefits should be transferred to the credit side.

- The profit or loss should be found out by comparing the sum of the debit and credit balances.
- If the total amount of Debit side is less than the total amount of Credit side then there is net profit and if the total amount of Credit side is less than the total amount of Debit side then there is net loss,
- Whatever the net profit or net loss is, the amount is transferred to the balance sheet liability.

P/L Account मा समावेश हुने मुख्य शीर्षकहरू:

व्यवस्थापन खर्चहरू(Management Expenses):

- दैनिक प्रकृतिका खर्च जसलाई व्यवसाय सञ्चालनका लागि परिचालन गरिन्छ:
- ✓ तलव (कर्मचारी कामदारको), कार्यालय भाँडा ,छपाई स्टेशनरी
- ✓ विद्युत , टेलिफोन , खानेपानी ,बीमा तथा कानुनी खर्चव्यापारिक खर्च

सम्भार खर्च(Maintenance Expenses):

- कार्यालय तथा व्यवस्थापन सञ्चालन गर्नको लागि संभार खर्चहरूका आवश्यकता पर्दछ,
- विभिन्न सम्पत्तिहरूलाई प्रयोगशील तथा जीवन्तता प्रदान गर्न यस्ता खर्चहरूले साथ दिएका हुन्छन् ,
- ✓ मर्मत खर्च, स्थिर सम्पत्तिको हास, सम्भार खर्च
- कार्यालयमा परिचालन गरिने सम्पत्तिको सुरक्षा गर्न गरिने खर्चलाई संभार खर्च भनिन्छ।

बिक्री तथा वितरण खर्च (Selling & Distribution Expenses):

- बिक्री प्रवर्द्धन तथा प्रभावकारी वितरण व्यवस्थापनका लागि गरिने खर्चहरू बिक्री तथा वितरण खर्च अन्तर्गत पर्दछन् ,
- ✓ गोदाम भाडा, विज्ञापन, ढुवानी खर्च , Bad debt
- ✓ विक्रेताको तलब तथा कमीशन।

असामान्य मुनाफा (Abnormal Gain):

- अप्रत्यासित मुनाफा अर्थात् समान बिक्री भन्दा फरक तरिकाल प्राप्त हुन आउने मुनाफालाई असामान्य नाफा भनिन्छ,
- ✓ अनुमान नगरिएको मुनाफा यस्तो मुनाफा अन्तर्गत राख्न सकिन्छ,
- ✓ सेयर लगानी गरिएको अवस्थामा सेयर मूल्य बढेमा,
- ✓ स्थिर सम्पत्ति मूल्यांकन गर्दा बढि हुने मूल्य।

असामान्य नोक्सानी (Abnormal Loss):

- कुनै विशेष कारणले गर्दा खास अवधिमा संस्थाले व्यहोर्नुपर्ने नोक्सानलाई असामान्य नोक्सान (Abnormal loss) भनिन्छ,
- ✓ स्थिर सम्पत्ति बेच्दाको नोक्सानी ,
- ✓ बीमाबाट क्षतिपूर्ति नव्यहोरिदा हुने नोक्सानी,
- ✓ नगद हराउने चोरी, आगलागी।

वित्तीय खर्च (Financial Expenses) :-

➤ वित्तीय व्यवस्थापनका लागि गरिने सम्पूर्ण खर्चहरू वित्त प्रबन्धसम्म खर्चहरू हुन् :

✓ बैङ्क दस्तुर , कानुनी खर्चकमिशन, छुट , सेवा शुल्क

अन्य आम्दानी (Other Income):-

➤ समान बिक्री वितरण बाहेक अन्य प्रकारले प्राप्त हुने आम्दानीलाई यस अन्तर्गत राखिन्छ।

✓ छुट, व्याज प्राप्ति, कमिशन प्राप्ति, अन्य लगानीबाट प्राप्त लाभांश।

Procedure for preparing profit and loss account :-

❑ Trading account को नाफा भए नाफा नोक्सान खाता (profit & loss a / c) को डेबिटमा र नोक्सान भए PIL को Credit मा लेख्ने।

❖ डेबिटतर्फ:-

✓ प्रशासनिक खर्च (Office Expenses)

✓ बिक्री वितरण खर्च (Sale & Distribution)

✓ आयगत खर्च (Revenue Expenses)

❖ क्रेडिट तर्फ:-

- ✓ आयगत आमदानी (Revenue)
- ✓ Income प्रविष्टी गर्ने
- ❑ Net profit : क्रेडिट साइट डेबिट साइट भन्दा बढी भए।
- ❑ Net loss : डेबिट साइट क्रेडिट साइट भन्दा बढी भए।

Format of Profit and Loss Account
Profit and Loss Account
For the year ended .....

<u>Particulars</u>	<u>Amount</u>	<u>Particulars</u>	<u>Amount</u>
To Gross loss b/d	xxx	By Gross profit b/d	xxx
<u>Office and administrative expenses:</u>		By Commission received	xxx
To Salary and wages	xxx	By Discount received	xxx
Add: Outstanding (adjustment)	xxx	By Dividend received	xxx
Less: Prepaid (adjustment)	xxx	By Rent received	xxx
To Rent, rates and taxes	xxx	By Interest received	xxx
To Printing and stationery	xxx	By Provision for bad debt (of trial bal.)	xxx
To Legal charges	xxx	By Interest on investment	xxx
To Audit fees	xxx	Add: Accrued interest (of adj.)	xxx
To Communication charges	xxx	Less: Advance interest (of adj.)	xxx
To Insurance		By Profit on sale of fixed assets	xxx
Less: Unexpired insurance (adjustment)	xxx		
To Office and stationery	xxx		
To General expenses	xxx		
To Salaries			

<u>Selling and distribution expenses:</u>	xxx	By Apprentice premium	xxx
To Advertisement	xxx	By Appreciation of fixed assets	xxx
To Carriage outwards	xxx	By Compensation received	xxx
To Commission to agents	xxx	By Bad debt recovered	xxx
To Salesmen's salary		By Net loss c/d (balancing figure)	xxx
To Freight outwards			
To Bad debts (of Trial balance)	xxx		
Add: Bad debts (of adjustment)	xxx		

Add: Provision for bad debt (of adj.)	XXX			
To Provision for discount on debtors	XXX			
To Sales tax	XXX			
To Traveling expenses	XXX			
To Packaging expenses	XXX			
To Upkeep of delivery van	XXX			
<u>Financial expenses:</u>				
To Interest on loan	XXX			
To Bank charges	XXX			
To Interest on capital	XXX			
To Charges on bills discounted	XXX			
<u>Maintenance Expenses:</u>	XXX			
To Repair and maintenance	XXX			
To Depreciation	XXX			

<u>Abnormal losses and Misc. expenses:</u>				
To Trade expenses	XXX			
To Loss by accident	XXX			
To Discount allowed	XXX			
To Loss on sale of fixed assets	XXX			
To Miscellaneous expenses	XXX			
To Provision for taxation (adjustment)	XXX			
To Net profit (balancing figure)	XXX			
	XXX		XXX	